

**Project Natuur- en milieubewust toerisme
op de Antillen**

– INTENTIEVERKLARING –

Getekend te Rotterdam, 30 november 1998

Project Natuur- en milieubewust toerisme op de Antillen

- INTENTIEVERKLARING -

Ondergetekenden,

overwegende dat

- internationaal toerisme een snel groeiende bedrijfstak en belangrijke bron van inkomsten is voor de bevolking van de Nederlandse Antillen;
- een gevarieerde natuur en een gezond milieu het basiskapitaal vormen voor toerisme en daarmee van vitaal belang zijn voor meer duurzame ontwikkeling en kwaliteitsverbetering van het toerisme;
- natuur en milieu op de Nederlandse Antillen in toenemende mate onder druk staan, mede als gevolg van aanleg en gebruik van voorzieningen voor toerisme en toeristische activiteiten;
- natuurbeleving en vakantieplezier kunnen samengaan met aandacht, respect en zorg voor natuur en meer duurzaam gebruik van het milieu;
- meer duurzame vormen van toerisme inkomsten kunnen genereren voor de lokale bevolking en dat belangen en cultuur van deze bevolking deze speciale aandacht nodig hebben;
- het versterken van de kwaliteit van natuur en milieu en het realiseren van meer duurzame vormen van toerisme betrokkenheid en inzet vergen van alle betrokken partijen waaronder overheden, toeristische sector, consumentenorganisaties, natuur- en milieu-organisaties, lokale bevolking en toeristen, zowel op de Antillen als in Nederland en in andere landen waar toeristen vandaan komen;
- informatie, voorlichting en educatie
  - naast en in samenhang met wet- en regelgeving, financiële prikkels en handhaving - belangrijke instrumenten zijn om bij te dragen aan de bescherming van

natuur en milieu en de verbetering van de kwaliteit van het toerisme,

verklaren dat

- zij een bijdrage willen leveren aan de bescherming van natuur- en milieu en de kwaliteit van het toerisme op de Nederlandse Antillen door het onderschrijven van de doelstellingen van het project 'Natuur- en milieubewust toerisme op de Nederlandse Antillen' zoals omschreven in de toelichting bij de verklaring en door het ondersteunen van de uitvoering van het project;
- zij financieel, in natura en/of inhoudelijk participeren in het drie jaar lopende project 'Natuur- en milieubewust toerisme op de Nederlandse Antillen';
- zij ten behoeve van een doelmatige en effectieve uitvoering van het project de krachten bundelen en initiatieven en activiteiten zoveel als mogelijk op elkaar afstemmen, in de overtuiging dat met een gezamenlijke inzet het grootste rendement wordt bereikt;
- zij actief bijdragen aan het (doen) ontwikkelen en distribueren van op informatie, voorlichting en educatie gerichte producten en/of het scheppen van randvoorwaarden en bieden van ondersteuning en advies daarvoor;
- zij in beginsel bereid zijn de te leveren inzet vast te leggen in een plan van aanpak als leidraad voor de uitvoeringsfase;
- zij ermee instemmen dat dit plan van aanpak door het Departement van VOMIL en de ANWB wordt opgesteld in overleg met alle bij het project betrokken partijen.

Toelichting

Het project 'Natuur- en milieubewust toerisme op de Nederlandse Antillen' wordt uitgevoerd in het kader van het VN-thema-jaar 'Jaar van de Oceanen'. Het project is een initiatief van de Sectie Milieu en Natuur van het Antilliaanse Departement van Volksgezondheid en Milieuhygiëne (VOMIL) en de Koninklijke Nederlandse Toeristenbond ANWB. Het project is in eerste instantie gericht op bewustwording en participatie van de toerist en de lokale bevolking en wil via informatie en voorlichting de kwaliteit van natuur, milieu en toerisme op de Antillen versterken.

Het project wordt uitgevoerd met inachtneming van het volgende:

Beleidskaders

De kwaliteit van natuur en milieu op de Nederlandse Antillen neemt af. Flora, fauna en koraalriffen staan, mede als gevolg van het toerisme, ernstig onder druk. Zonder afdoende maatregelen leidt dit tot afname van de ecologische kwaliteit en de toeristische belevingswaarde van de Antillen waardoor de continuïteit van de toeristische sector in gevaar komt.

Partijen op de Antillen en in Nederland werken via beleid, samenwerkingsovereenkomsten en besluiten aan behoud en herstel van natuur en milieu en aan meer duurzame ontwikkeling van toerisme:

● Nederlandse Antillen

- Landsverordening Grondslagen Natuurbeheer en -bescherming Nederlandse Antillen (januari 1998);
- Nota Contouren van het Milieu- en Natuurbeleid Nederlandse Antillen (VOMIL, 1996);

● Nederland

- Nota ANWB-beleid ten aanzien van uitgaand toerisme, natuur en milieu;
- Programma Internationaal Natuurbeheer van de ministeries van LNV, VROM, V&W, BuZa, OS en EZ;

- Ministerie van BZK: financiert een groot aantal activiteiten op het beleidsterrein van milieu en natuurbeheer in het kader van de samenwerking met de Nederlandse Antillen en Aruba;
- Samenwerkingsovereenkomsten tussen het Antilliaanse Departement van VOMIL en de Nederlandse ministeries van VROM, LNV en V&W;
- Beleidsagenda Milieu, toerisme en recreatie (initiatief van onder andere ANWB en de ministeries van VROM, LNV en V&W);
- Nota's Duurzaam toerisme van de ANVR;
- Het werkprogramma 1998/1999 van de Initiatiefgroep Uitgaand Toerisme, Natuur en Milieu.

Informatie, voorlichting en educatie worden in bovenstaande documenten aange-merkt als belangrijke instrumenten die hiervoor in samenhang met andere instrumenten dienen te worden ingezet.

Doelstelling

Doel van het project is het leveren van een bijdrage aan de instandhouding van de natuur- en milieukwaliteit en de kwaliteit van het toerisme op de Nederlandse Antillen. Toeristen en de lokale bevolking worden via informatie, voorlichting en educatie concrete handelingsperspectieven geboden om zich meer natuur- en milieuvriendelijk te gedragen.

Doelgroepen en producten

Het project richt zich primair op Nederlanders die de Antillen (specifiek: Bonaire en Curaçao) als vakantiebestemming hebben gekozen (circa 75.000 personen per jaar) en dan met name op de duikers, snorkelaars en andere watersporters. Onderzocht wordt nog op welke wijze de lokale bevolking van het project een direct zichtbaar voordeel kan hebben. Het streven is 80% van de Nederlandse toeristen die Bonaire en Curaçao bezoeken via het project te bereiken.

Het project wordt uitdrukkelijk opgezet als (inter)nationaal samenwerkingsproject gericht op win-win situaties voor zowel

natuur en milieu als de kwaliteit van het toerisme. Daarbij wordt rekening gehouden met de cultuurverschillen tussen Nederland en de Antillen en de daaruit voortvloeiende verschillen in omgaan met de natuurlijke omgeving. Uitgangspunten zijn wederkerigheid, wederzijds respect en inbreng naar draagkracht.

Om het vakantieplezier te vergroten, natuur intensiever te kunnen beleven en tegelijkertijd de milieudruk te verminderen wordt een inspirerend en klantvriendelijk pakket van informatieproducten ontwikkeld. Onderwerpen die aan bod komen zijn o.a. koraalriffen, flora en fauna, afval, energie en water, lokale producten en lokale cultuur.

De informatieproducten zullen worden aangeboden vanaf het moment dat toeristen hun reis boeken tot en met de terugvlucht. Gedacht wordt aan onder meer:

- folders met tips en suggesties voor duikers en snorkelaars;
- panelen op locaties waar veel toeristen komen;
- kaarten voor het ontdekken en beleven van (onderwater)flora en -fauna;
- een on-board video voor KLM-passagiers;
- instructiemateriaal voor duikschool-instructeurs.

De producten worden verspreid via onder andere sport- en natuurorganisaties en hotel- en horecavoorzieningen.

Plan van aanpak

Op de Antillen en in eigen land wordt geïnventariseerd wat de wensen en behoeften van bij duurzaam toerisme betrokken partijen zijn, worden de mogelijkheden voor natuur- en milieuvriendelijk gedrag in kaart gebracht en worden met de projectpartners afspraken gemaakt. Op basis hiervan wordt een plan van aanpak voor de uitvoering opgesteld waarin alle projectpartners zich kunnen vinden. In dit plan staat onder andere beschreven welke producten worden ontwikkeld, wie ze produceert en distribueert, hoe de doelgroepen worden benaderd en hoe de communicatie en

onderlinge samenwerking tussen de partners wordt geregeld.

Uitvoering

De uitvoering van het project start met een marktverkenning. De behoefte van toeristen aan milieu-informatie wordt getraceerd en al bestaande producten op het gebied van natuur- en milieu-informatie voor uitgaand toerisme worden geïnventariseerd. Hieruit worden criteria en richtlijnen voor de ontwikkeling van het voorlichtingspakket afgeleid. In overleg met de partners wordt een geschikt distributiesysteem voor de producten opgezet.

Voorafgaand aan de productontwikkeling heeft een nulmeting plaats ter vaststelling van al bestaande kennis van Antillen-toeristen. De producten worden stapsgewijs ontworpen, getest en bijgesteld. Daarbij wordt onder meer gebruik gemaakt van zogenoemde consumentenpanels van ANWB-leden met vakantiebestemming Antillen. De partners zorgen voor de distributie en inzet van de materialen volgens het daarvoor ontwikkelde distributiesysteem.

Het project wordt afgesloten met een evaluatie. Voor verduurzaming van toerisme op de Antillen blijft voorlichting aan toeristen - ook na beëindiging van het project - een belangrijk instrument. Via een rapport worden de resultaten geëvalueerd en aanbevelingen gedaan voor verzelfstandiging van het project. Daarmee kan de voorlichting aan toeristen door de projectpartners worden gecontinueerd.

Tijdpad

fase 1	Opstellen plan van aanpak	juni t/m dec. 1998
fase 2	Marktverkenning	januari t/m mei 1999
fase 3	Productontw./distributie	juni 1999 t/m dec. 2000
fase 4	Evaluatie	januari t/m mei 2001